

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΑ ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ 2022-23

Β΄ ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΑ, 23 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2023

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ (Α΄ ΣΕΙΡΑ)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Β005

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ: 90 λεπτά

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου απαντήσεων να συμπληρώσετε όλα τα κενά με τα στοιχεία που ζητούνται.
2. **Να απαντήσετε σε ΟΛΑ τα ερωτήματα στο τετράδιο απαντήσεων.**
3. **Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο απαντήσεων.**
4. **Να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας **το όνομά σας.**
5. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα **μόνο με μπλε πένα ανεξίτηλης μελάνης.**
6. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας.

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΔΙΔΑΓΜΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ**(ΜΟΝΑΔΕΣ 35)****Να μεταφράσετε τα πιο κάτω αποσπάσματα στα Ελληνικά.**

I. Apud *antīquos* Rōmānos concordia maxima sed avaritia minima erat. Rōmāni in suppliciis deōrum magnifici sed domi parci erant. Iustitiā inter se certābant et patriam curābant. Delecti consultābant *patriae*; eis *corpus ex annis* infirmum sed ingenium propter sapientiam validum erat.

(Λατινικά Λυκείου, IV – ελαφρά διασκευή)

II. Hannibal, dux Carthaginiensis, omnes gentes Hispaniae bello superāvit. Ubi in Italiā fuit, copias Rōmanōrum delēvit. Populus Rōmānus *cladem* Cannensem pavidus audīvit. In *agro Falerno* Hannibal ex *insidiis* Fabii Maximi se expedīvit. Postquam XIV annos in Italiā complēvit, Carthaginienses eum in Africam revocavērunt.

(Λατινικά Λυκείου, XI – ελαφρά διασκευή)

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**(ΜΟΝΑΔΕΣ 65)**

1. α) Δίνονται δύο ελληνικές λέξεις. Από το πρώτο κείμενο που δόθηκε για μετάφραση, να εντοπίσετε και να γράψετε μία (1) λατινική λέξη, με την οποία συνδέεται ετυμολογικά καθεμιά από αυτές.

	Ελληνική λέξη	Λατινική λέξη
i.	αντίκα	
ii.	δωμάτιο	

(Μονάδες 2)

β) Δίνονται δύο (2) τριάδες λέξεων από τα Αγγλικά, Γαλλικά και Ιταλικά. Να γράψετε το ρήμα των Λατινικών, με το οποίο συνδέεται ετυμολογικά η κάθε τριάδα, στο α΄ πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής.

	ΑΓΓΛΙΚΑ	ΓΑΛΛΙΚΑ	ΙΤΑΛΙΚΑ
i.	consult	consulter	consultare
ii.	complete	compléter	completare

(Μονάδες 2)

2. Από τα κείμενα που δόθηκαν για μετάφραση, να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης Α΄ (επισημαίνονται με πλάγια γραφή στα κείμενα) με τις πτώσεις της στήλης Β΄. Στη στήλη Β΄ περισεύουν τρεις (3) επιλογές.

A΄	B΄
a. <i>antiquos</i>	1. ονομαστική ενικού
b. <i>patriae</i>	2. γενική ενικού
c. <i>corpus</i>	3. δοτική ενικού
d. <i>agro</i>	4. αιτιατική ενικού
e. <i>cladem</i>	5. αφαιρετική ενικού
f. <i>insidiis</i>	6. ονομαστική πληθυντικού
	7. γενική πληθυντικού
	8. αιτιατική πληθυντικού
	9. αφαιρετική πληθυντικού

(Μονάδες 3)

3. Να αναγνωρίσετε τον συντακτικό ρόλο των πιο κάτω όρων, οι οποίοι είναι υπογραμμισμένοι στα κείμενα που δόθηκαν για μετάφραση.

avaritia, deōrum, parci, ex annis, dux, in Italiā, Romanus, eum

(Μονάδες 8)

4. Να τρέψετε τους πιο κάτω ρηματικούς τύπους σύμφωνα με την οδηγία που ακολουθεί.

- i. **erat**: στο β΄ πρόσωπο ενικού οριστικής μέλλοντα και παρακειμένου.
- ii. **certābant**: στο β΄ πρόσωπο ενικού και στο β΄ πληθυντικού οριστικής μέλλοντα.
- iii. **delēvit**: στο γ΄ πρόσωπο πληθυντικού οριστικής ενεστώτα και στο α΄ πρόσωπο πληθυντικού οριστικής παρατατικού.
- iv. **audīvit**: στο γ΄ πρόσωπο πληθυντικού οριστικής ενεστώτα και στο απαρέμφατο ενεστώτα.
- v. **expedīvit**: στο α΄ πρόσωπο ενικού και στο α΄ πληθυντικού οριστικής παρατατικού.
- vi. **complēvit**: στο γ΄ πρόσωπο πληθυντικού οριστικής παρακειμένου και στο απαρέμφατο ενεστώτα.

(Μονάδες 12)

5. Να μεταφέρετε τους κλιτούς τύπους των πιο κάτω προτάσεων στον αντίθετο αριθμό.

- i. Tu epistulam novam militi Romano scriptitāre potes.
- ii. Pater eius regnum ab terrā gelidā transfert.

(Μονάδες 6)

6. Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο της λέξης που βρίσκεται στην παρένθεση. Στο τετράδιο απαντήσεων να γράψετε μόνο τους ζητούμενους τύπους.

- i. Tu patriam sine _____ (avaritia, ενικ.) curas.
- ii. Ego et tu inter _____ (ego) audaciā certamus.
- iii. Miles hostem _____ (culter, ενικ.) interficit.
- iv. Viri feroces in _____ (locus, ενικ.) gelido sunt.
- v. Pater narrat _____ (tu, ενικ.) cum Carthaginiensibus dimicāre.
- vi. Rex plenus _____ (sapientia, ενικ.) mores barbaris _____ (impono, ενεστ.).
- vii. Aenēas _____ (socius, πληθ.) insidias Graecōrum renarrat.

(Μονάδες 8)

7. Να εντοπίσετε και να διορθώσετε το γραμματικό/συντακτικό σφάλμα σε κάθε πρόταση που ακολουθεί. Στο τετράδιο απαντήσεων να γράψετε μόνο το σφάλμα και τη διόρθωσή του.

- i. Hic puella filia Aenēae est.
- ii. Illi de miseriam suā narrant.

(Μονάδες 2)

8. Να σημειώσετε ποια από τις παρακάτω προτάσεις είναι γραμματικά και συντακτικά ορθή και να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

- i. Audio remanēre in castris.
- ii. Audio tu remanēre in castris.
- iii. Audio me remanēre in castris.

(Μονάδες 2)

9. Να υποδείξετε πού πρέπει να τονιστούν οι λέξεις που ακολουθούν (από τα κείμενα που δόθηκαν για μετάφραση) και να αιτιολογήσετε τις απαντήσεις σας.

- i. corpus (Κείμενο I)
- ii. insidiis (Κείμενο II)

(Μονάδες 2)

10. Στο πρώτο προς μετάφραση κείμενο αναφέρονται ορισμένες αρετές που διέκριναν τους Ρωμαίους μέχρι τα μέσα του 2^{ου} αι. π.Χ. Ποια από τις αρετές αυτές θεωρείτε ότι βοήθησε τους Ρωμαίους να επικρατήσουν, τελικά, στον Β΄ Καρχηδονιακό πόλεμο (για τον οποίο γίνεται λόγος στο δεύτερο προς μετάφραση κείμενο); Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με ένα (1) επιχείρημα.

(Μονάδες 2)

11. Να μεταφράσετε το αδίδακτο κείμενο που ακολουθεί στα Ελληνικά.

Tum incolae Aethiopiae contra viros barbaros repugnābant. Illi civitates eorum oppugnābant et vi expugnābant. Postea, dolore magno, incolae Aethiopiae ad Italiam navigābant, sed venti adversi eos in Galliam portābant. Ibi novam patriam fundāre poterant.

(Μονάδες 8)

12. Να μεταφέρετε το κείμενο που ακολουθεί στα Λατινικά.

Ο γιος του βασιλιά θα κτίσει πελώρια τείχη και θα κάνει μεγάλο πόλεμο. Ο θεός όμως θα διατάξει τον διοικητή της λεγεώνας να τον τιμωρήσει με δόλο.

(Μονάδες 8)

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ
ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΘΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!